

VÄXTANDAR

FLORAN I LISA JEANNINS KONST

Beltane, brons, 2021. Foto: Lisa Jeannin.

Ett samtal mellan Lisa Jeannin och Sara Bonadea George

Sara Bonadea George: Du arbetar med växtmagi som konst. Hur kom du på att du skulle ägna dig åt detta?

Lisa Jeannin: Det började med att jag gjorde trollstavar. Jag känner efter och så bestämmer jag om en pinne eller växt är en trollstav. Den är magisk för att jag vet att den är det. Jag tog till exempel en ekkvist eller ett kungsljus och doppade i vax och sedan gjöts det i brons. Tekniken kallas *cire perdu*, förlorat vax. En transformation äger rum när brons hålls i en sandform som originalet packats in i. Jag tilltalas av att brons har så lång livslängd, tusentals år, och skulle kunna överleva mänskligheten i en apokalyps. Jag gjorde hållare som kan monteras på väggen till dessa trollstavar genom att ta form på en elva-åringens hand. Elva är nämligen min personliga favoritålder och ett mästartal.

Jag bestämde mig att om den första trollstaven såldes till Uppsala; till stad, kommun eller museum, så skulle jag gå med på att slå mynt av växtmagi. Detta på grund av att jag är född i Uppsala men inte fanns representerad där. Jag gjorde en pakt med universum.

Mycket riktigt, den första trollstaven såldes till Uppsala Stad.

S.B.G: Fortsatte trollstavarna sedan att spridas i världen?

L.J: Ja, efter det ville flera privatpersoner ha trollstavar. Någoting hände med mig när jag förstod att jag kan trolle. Jag har väl alltid vetat det och det har bidragit till att jag sluppit ha anställningar. Men när jag förstod att jag bara kan föra samman växter, frukter, grönsaker, kottar till väsen och transformera till brons så hittade jag ett avslappnat vis att skulptera.

S.B.G: Du har berättat för mig att du därpå började skapa växtandar.

L.J: Växtandarna skapas intuitivt när blad, frukter, grönsaker, blommor, pinnar och kottar fogas samman till naturväsen som doppas i vax, packas i sand och sedan gjuts i brons. En transformation från en magisk lek till något beständigt.

S.B.G: Är växtandarna sprungna ur specifika esoteriska system, från befintlig folklöre eller tillkommer de intuitivt?

L.J: Det är lite som när barn skapar med det material som råkar finnas i deras närhet, i en

anda av "gräv där du står." Eftersom naturen är levande så är det ett med livskraft och magi redan laddat material.

S.B.G: År 2021 skapade du i Luleå det offentliga verket *Beltane*. Här vandrar du vidare på växtmagins stigar i ditt konstnärskap. Kan du måla upp en bild av detta verk för oss?

L.J: På en sten i skogen syns en liten varelse som visar vägen. I skogsdungen står ett bord. På bordet finns en blomstrande bro och små fé-liknande varelser som håller i ymnighetshorn. Även besjälade frukter och nypon med ansikten, kottar och en skål samt en nyckel ligger på detta bord. Kottarna och skålen går det att spela på. Från bron löper stigar och bäckar. Ytterligare väsen syns på stenar i en bäck, på ett broräcke och uppe på en gungställning i en lekpark. De är gästerna som är på väg för att fira *Beltane*. Kanske kommer det att vara besökare från djurriket här när en mänsklig betraktare hittar hit. Detta är en plats som hedrar kärleken och naturens blommande starka urkraft. *Beltane* är en forntida högtid som fortfarande firas runt Valborg. Det är en fruktbarshetsfest. Man gör ritualer för att främja växandet och naturväsen bjuds in. Jag vill uppmuntra till att betrakta naturen och själva livet med en slags barnalik hänförelse. Därför är bordet 140 centimeter högt så att en vuxen lättare transporteras tillbaka till barndomen då naturens magi var en självklarhet. Min förhoppning är att folk kommer att inspireras att lämna frön och frukter till skogens invånare på bordet och stanna här en stund för att bara vara. Detta har potentialen att bli en samlingsplats för fåglar och ekorrar och en plats där Lulebor kanske bestämmer sig för att förlova sig. Bordet är gjort i järn som kommer att rosta. Alla objekt på bordet, även de tio varelserna som syns här och där en bit bort, är gjutna i brons och patinerade i rött, grönt, guld, vitt och svart. Belysningen monteras i en tall och ljuset strilar ner.

S.B.G: Du nämner att det går att spela på kottarna på bordet. Det låter spännande!

L.J: Ja, när de gjuts i brons kan de användas ungefär som tum-pianon.

S.B.G: Kan du även berätta om ditt växtmagiska verk i Södertälje (år 2020)?

L.J: En del skulpturer påminner här om snögubbar delvis täckta med växter. Jag kallar dem för *Elementarerna* och en av dem heter *Trädgårdsmästaren*, och den senare är tänkt att fungera som en slags väktare i Södertälje. Trädgårdsmästaren

Alrunorna, 2021. Foto: Lisa Jeannin.

visar att vi har många gåvor inom oss. Människan är full av växtkraft och är här för att få blomma ut. Det är det Trädgårdsmästaren odlar och värnar om.

S.B.G: Hur kom du fram till att kalla dessa skulpturer för *Elementarer*? Inom esoteriska system såsom teosofi och antroposofi så talas det om elementarväsen; naturväsen som tillhör de fyra elementen jord, luft, vatten eld.

L.J: De gamla alkemisterna talade också om naturväsen skapade ur elementen; gnomer, sylfer, undiner och salamandrar. Mina snögubbeliknande varelser är som synteser av alla elementen men även årstiderna. De grönskar fast de är gjorda av snö. Jag blev också inspirerad av filmen Frost II då det visar sig att Elsa är det femte elementet: Is!

S.B.G: Har du skapat fler elementarer?

L.J: Ja, två andra står på ett torg i Malmö. Man kan inte se båda två så lätt i ett och samma blickfång, men om man följer den enes blick syns det att denna tittar på den andra Elementaren. En står under ett träd vid en parkbänk med en kvast och den andra står i planteringarna med en solros. Elementary, my dear Watson.

S.B.G: Alrunan utgör en av de mest mytomspunna växterna. Inte minst under medeltiden fanns det mycket folklöre spunnen utifrån dess magiska, människo- eller kanske snarare monsterliknande, rot. Alrunan kunde vara mycket elak och straffa människan, den behövdes tas väldigt väl hand om, men den kunde också ge hälsa och välgång. Jag är nyfiken på ditt konstverk med alrunor från år 2019?

L.J: *Alrunorna* gjordes till en förskola i Göteborg. De är inte framställda i samma anda som de andra växtandarna men de är levande växter så jag nämner dem här ändå. De står på förskolans gård och när jag var där och hälsade på dem såg jag att barnen hade burit dit sand och planterat vinbär i sanden och ritat med skolkritor som magiska tecken på alrunornas kroppar. Det gjorde mig glad att de inspirerat barnen till lek och att konsten aktiveras och används i vardagen.

S.B.G: Varför valde du just alrunan som motiv?

L.J: Jag har fascinerats av dessa magiska rötter och en gång fick jag syn på en illustration i ett medeltida manuskript av en alruna som såg ut som min dubbelgångare! Jag ville för denna förskola att det skulle vara ett gäng magiska rötter som kommit upp ur jorden efter 2000 år för att se vad som hänt och förskräckt rapporterar om miljöförstöring och kapitalismens framväxt när

de sedan återvänder till underjorden. Detta skrev jag en saga om som tillhör verket. Ett memoryspel ingår också. Det är bilder som alrunorna själva tagit med en mobilkamera vid sopstationen och vid reningsverket av hur folk kastat ut julgranar med mera på gatan. De alrunorna gjorde jag av ingefärsrötter, rädisor och machéblad.

S.B.G: Det hade jag inte tänkt på tidigare, att ingefäran påminner om alrunan, men det gör den ju faktiskt! Så bra och praktiskt, alrunerötter som är ju så svåra att få tag på här i Norden! Jag minns att du har berättat för mig att det sägs att Strindberg så gott som dagligen hälsade på en alruna i Botaniska trädgården i Lund. Helt klart är detta en ört som fascinerat många genom århundradena.

Men för att gå över till ett annat konstverk, *Kvintessensen* som står på ett torg i Karlskrona. Det är ett verk som du gjort i samarbete med Rolf Schuurmans. Kan du berätta lite om verket och dess koppling till floran?

L.J: *Kvintessensen* är en kraftplats och en skulpturgrupp. En aldrig sinande källa till energi som forsar ur två krukor och ur denna fusion av elementära krafter växer livets blomma upp. Livets blomma som växer upp i mitten av den stora skulpturen har fem blommor med tio ansikten som tittar både bakåt och framåt. Platsen väcker en känsla av kontakt med naturens mystiska lagar. Den som vill kan slå sig ned här och hämta kraft. Platsen inbjuder till centrering genom att betraktaren bjuds att gå in i sig själv samtidigt som hon befinner sig mitt i ett offentligt rum.

Det är därför sådana här platser behövs i samhället.

S.B.G: Låt oss avsluta med att återgå till trollstavarna. De är gjorda av kungsljus och av ekkvistar. Har kom det sig att du valde just kungsljus och eken?

L.J: På franska heter ek *Chêne* och uttalas som det kinesiska ordet för livsenergi; *Chen*. Jag älskar eken. Druiderna doppade kungsljus i vax och använde dem som facklor i ceremonier. Jag har tydliga minnen från tidigare liv som druid, så jag dras till dessa växter. När jag har undervisat på Naturens Medicin så har vi också tillverkat facklor av kungsljus.

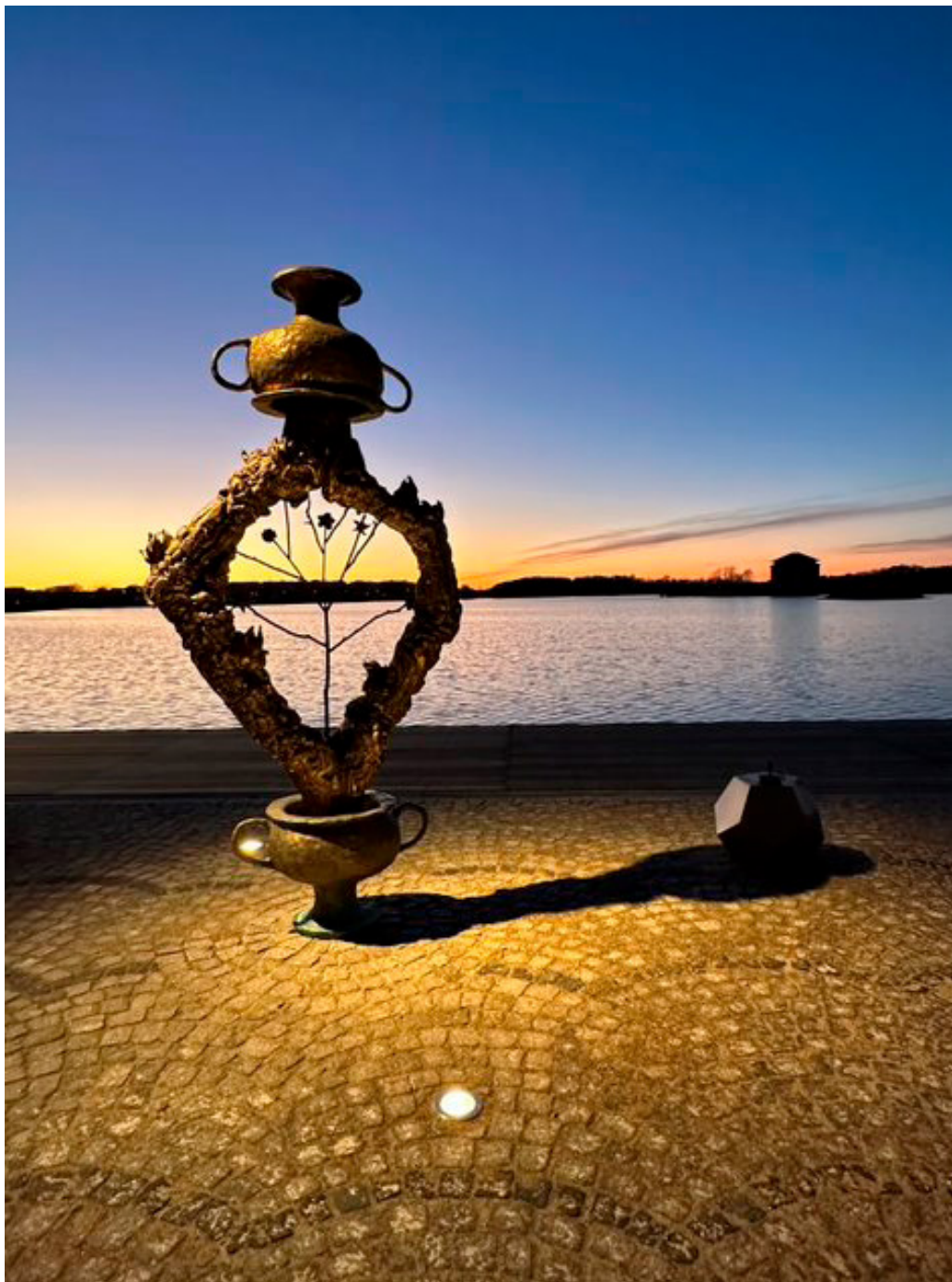
S.B.G: Ja, även jag har gjort en kungsljusfackla när jag var kursdeltagare på Biskops Arnö. Nordens folkhögskola. Det är en mäktig syn när ett kungsljus lyser upp kvällen. I ditt konstnärskap och ditt liv är alkemin central. Jag har hört att

du under en av dina veckokurser i växtalkemi på Naturens Medicin så fördjupade ni er bara i kungsljuset.

L.J: Ja det stämmer, under sju år höll vi i en alkemivecka under utbildningen samt flera helgkurser för dem som intresserade sig för den spagyriska konsten, som är växtalkemi. Varje kurs var dedikerad till en växt som vi fördjupade

oss i: kungsljus, vinruta, rölleka, slån, hagtorn, kamomill, isop, dragon och anis med flera. På Janne's begravning skulle vi ha hållit alkemikurs och fördjupat oss i nässlan.

Janne Hallqvist förverkligade min dröm, att få in alkemi på schemat på skolan. Jag saknar honom oerhört.

Kvintessensen,
brons, Lisa
Jeannin och Rolf
Schruumans,
2002. Foto: Torun
Ekstrand.